

25. Kvartér

Sborník abstrakt

*Kleprlíková Lucie, Plichta Aleš, Turek
Tomáš (eds)*

29. listopadu 2019

25. Kvartér

MASARYKOVA
UNIVERZITA

Konference 25. Kvartér 25th Quaternary Conference

Sborník abstraktů
Book of Abstracts

29. listopadu 2019
November 29th 2019

Masarykova univerzita
Brno 2019

Editoři: Lucie Kleprlíková, Aleš Plichta, Tomáš Turek

Příspěvky nejsou recenzovány, za jejich obsahovou i formální správnost odpovídají autoři.

Fotografie na přední straně: Lebka medvěda jeskynního (autor: Aleš Plichta)

Vydala Masarykova univerzita, Žerotínovo náměstí 617/9, 601 77 Brno

1. vydání 2019

© 2019 Masarykova univerzita

ISBN 978-80-210-9470-3

STEPHEN J. A. JENNINGS, MICHAEL J. HAMBREY, NEIL F. GLASSER: Glaciers as geological analogues of rock deformation	29
TOMASZ KALICKI, EWA NOWAK, KATARZYNA CZAJA: Czarna Konecka - historical changes in the land uses in the catchment last 200 years	30
TOMASZ KALICKI, SŁAWOMIR CHWALEK, CYRYL KONSTANTINOVSKI PUNTOS: First results of petrographic and sedimentologic studies of the Ezousas river gravels (SW Cyprus)	31
TOMASZ KALICKI, PIOTR KUSZTAŁ: Regional phases of increase of fluvial activity recorded in the morphology and sediments: comparison studies in the upper Vistula and Czarna Konecka river valleys (Poland)	32
TOMASZ KALICKI, MARIUSZ CHRABĄSZCZ, SŁAWEK CHWALEK, DMITRY TSVIRKO, KRZYSZTOF ŻUREK, PAWEŁ PRZEPIÓRA: New geological and geophysical data in the lower and middle section of the Łososina valley (Wierna Rze- ka) in Poland	33
TOMASZ KALICKI, PAWEŁ PRZEPIÓRA, SŁAWOMIR CHWALEK, MICHAŁ AKSAMIT, PAULINA GRZESZCZYK, GEOFFREY HOUBRECHTS: Reflection of the metallurgy industry in sediments and relief – case study from Jędrów (Holy Cross Moun- tains, Poland)	35
KAREL KIRCHNER, JOSEF UNGER, JAN VELEK, FRANTIŠEK KUDA, LUCIE KUBALÍKOVÁ: Lokalita Holedná – hradisko z mladší doby bronzové v západní části Brna zjištěné geomorfologickým prů- zkumem	36
 ROMANA KOHILOVÁ, PETER PIŠŮT, TOMÁŠ ČEJKA: Paleoekologická rekonštrukcia zazemneného objektu z laténskeho obdobia (Bratislava, Vlčí kút)	37
ROMANA KOHILOVÁ, ANDREJ ŽITŇAN, LENKA HORÁKOVÁ, TOMÁŠ ČEJKA, PETER PIŠŮT: Hromadný nález ulit a lastúr mäkkýšov na archeologickej lokalite Trnávka (Žitný ostrov, Slovensko) z 10. – 12. storočia a pokus o jeho interpretáciu	38
PETR KOLAŘÍK, B. STROUHALOVÁ, J. TRUBAČ, KRISTÝNA FLAŠAROVÁ, R. ZECH, L. ŠEFRNA: Nové přístupy k objasnění environmentální historie černozemních a hnědozemních oblastí v Česku	39
KATEŘINA KOLKOVÁ, MARTIN MONÍK, ARKADIUSZ TAJER: Místní a exotické suroviny na sídlišti kanelované a lužické kultury v Oseku n. Bečvou II	40
SŁAWOMIR KOWAL, TOMASZ KALICKI, PIOTR KUSZTAŁ, KAROLINA FULARCZYK, MARCIN FRĄCZEK, KRZYSZTOF ŻUREK: Sediments of the Upper Mierzawa valley floor (Polish Uplands) - first results	41
DAVID KRAUSE, MARTIN MARGOLD: Zalednění Šumavy v novém světle	42
MAREK KRÍŽEK, TOMÁŠ UXA, DAVID KRAUSE, ZBYNĚK ENGEL: Rozmístění, stáří a paleoenvironmentální interpretace tříděných polygonů ve Vysokých Sudetech	43
PIOTR KUSZTAŁ, TOMASZ KALICKI, PAWEŁ PRZEPIÓRA, MARCIN FRĄCZEK, MICHAŁ AKSAMIT, PAULINA GRZESZCZYK: Stratigraphy of terraces in the Czarna Konecka river valley (central Poland)	44
LENKA LISÁ, PAVEL LISÝ, MARIE JEŽKOVÁ: Podlaha jako archiv – experimentální studie v muzeu na mlýně (dolní němčí)	45
LENKA LISÁ, MARKÉTA LISÁ: Co dokáže kaluž a jak jí poznat v archeologickém záznamu?	46
LENKA LISÁ, PETRA GOLÁŇOVÁ, JAN PETŘÍK, KATARÍNA ADAMEKOVÁ: Mt.Beuvray/Bibracte – keltské oppidum jako příkladová studie využití sídelního prostoru	47

Paleoekologická rekonštrukcia zazemneného objektu z laténskeho obdobia (Bratislava, Vlčí kút)

ROMANA KOHILOVÁ¹ – PETER PIŠÚT¹ – TOMÁŠ ČEJKA²

¹Katedra fyzickej geografie a geookológie, Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského, Mlynská dolina 842 15 Bratislava 4, Slovenská republika, romana.kohilova@uniba.sk, pisut@uniba.sk

²Botanický ústav, Slovenská akadémia vied, Dúbravská cesta 9, 845 23 Bratislava 4, Slovenská republika, tomas.cejka@savba.sk

Príspevok prezentuje výsledky rekonštrukcie prírodného prostredia polykultúrnej archeologickej lokality v mestskej časti Bratislava-Vajnory, na základe paleoekologickej analýzy priekopy z laténskej doby, a pôdneho, geofyzikálneho i geologického prieskumu záujmovej lokality. Archeologická lokalita sa nachádza v priestore dvoch zazemnených meandrov Dunaja, ktoré do veľkej miery ovplyvňovali osídlenie tejto oblasti. Výskum bol financovaný z prostriedkov grantovej agentúry VEGA č. 1/0781/17, 2/0030/17 a 2/0079/18.

Postupné zanášanie a zarastanie paleokorýt prebiehalo v rôznych historických obdobiach. Paleokoryto v severnej časti lokality pochádza zrejme ešte z pleistocénu, a podľa archeologických nálezov neolitického sídliska na jeho brehu, bolo neprietočné už v neolite. Môžeme predpokladať, že paleomeander v juhozápadnej časti lokality bol vyplňaný neskôr, počas mladšieho holocénu. Výsledky geofyzikálnych meraní a geologických vrtov výrazne korelujú a vhodne sa dopĺňajú. Podľa Šujana (2011) hrúbka kvartérnych sedimentov (štrky a piesky) dosahuje v tomto území 5 – 10 m, a pod nimi sa v nadmorskej výške približne 120 – 125 m n. m. nachádza úroveň povrchu neogénnych sedimentov. Podobné výsledky predstavujú geologické vrty, kde neogén nastupuje v hĺbke 9,8 – 11,7 m pod povrchom súčasného terénu. Paleomeandre boli v holocéne prekryté povodňovým sedimentom, na ktorého povrch narazil vŕtaný prieskum, a neskôr sa na vyvýšených častiach lokality usadili prachovité sedimenty.

Sediment priekopy bol pomerne mineralizovaný, a preto chudobný na rastlinné makrozvyšky, avšak podľa nájdených spór a semien môžeme interpretovať dva druhy vegetačného prostredia. Dno priekopy tvorili akvatické druhy rastlín (*Salvinia natans*) a riasy *Charales*, brehy pokrývali spoločenstvá druhu *Alisma plantago-aquatica*, zatiaľčo vo vyvýšených častiach terénu sa v okolí priekopy vyskytovali najmä ruderalne druhy čeľadí *Chenopodiaceae* a *Brassicaceae*. Keďže prostredie priekopy bolo silne karbonátové, paleoekologická analýza bola zameraná hlavne na ulitníky *Mollusca*, ktorých bolo v sedimente zistených celkovo 28 druhov, z toho 16 akvatických druhov, so zastúpením až 86% z celkového počtu ulít. Podľa nálezov schránok vodných druhov mäkkýšov (napr. *Anisus spirorbis*, *Planorbis planorbis*, *Valvata cristata*) môžeme uvažovať, že priekopa v laténskom období tvorila mokradné prostredie, resp. stojaté až pomaly tečúce vody. Na jej brehoch nájdené suchozemské druhy mäkkýšov (napr. *Pseudotrachia rubiginosa*, *Vertigo antivertigo*) indikovali vlhké mokradné, prevažne otvorené stanovištia a brehy pomaly tečúcich vôd (Horsák et al. 2013).

Reference:

HORSÁK, M., JUŘÍČKOVÁ, L., PICKA, J. (2013): Měkkýši České a Slovenské republiky. Zlín: Nakladatelství Kabourek, s.r.o., Zlín, ČR, 2013. 264 s. ISBN 978-80-86447-15-5.

ŠUJAN, M. (2011): Morphology of the Quaternary / Neogene boundary in the area of Bratislava. Acta Geologica Slovaca, roč. 3, č. 2, c. 131 – 141. ISSN 1338-0044.